

Türk Edebiyatı

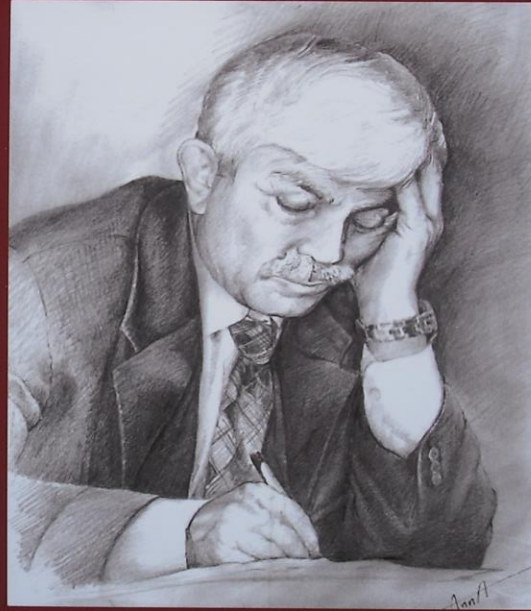
Aylık Fikir ve Sanat Dergisi

Kasım 2017 / Fiyatı: 11 TL

529

ALİ AKBAŞ

AHMET B. ERCİLASUN • BAYRAM BİLGE TOKEL • NESRİN T. KARACA
NAMIK AÇIKGÖZ • HÜSEYİN ÖZBAY • YAKUP ÖMEROĞLU
FAHRİ KAPLAN • ÖZCAN ÜNLÜ • BAHTİYAR ASLAN
MARİYA LEONTİÇ • TAHİR KAHHAR • TODUR ZANET

ÖZEL SAYI

Türk Edebiyatı

AYLIK FİKİR VE SANAT DERGİSİ
KASIM 2017 • YIL 45 • SAYI 529 • FİYATI 11 TL

Kurucusu
AHMET KABAKLI

Türk Edebiyatı Vakfı İktisadi İşletmesi Adına Sahibi
Türk Edebiyatı Vakfı Başkanı
SERHAT KABAKLI

Genel Yayın Yönetmeni
BAHTİYAR ASLAN
bahtiyar.aslan@hotmail.com

Yayın Kurulu
**MEHMET SAMSAKÇI, SELÇUK KARAKILIÇ,
İBRAHİM ÖZTÜRKÇÜ, ERHAN GENÇ,
UFUK AYKOL**

Yazı İşleri Müdürü
FUNDA ÖZSOY ERDOĞAN
fundaozsoy5@gmail.com

Müessese Müdürü
CEMAL AYDIN

Grafik ve Düzenleme
ATILLA CEYLAN
atillaceylan34@gmail.com

Tashih
MÜCELLA EZGİN

Abone ve Satış Sorumlusu
HALİT BAYKAL

Baskı ve Çit
ŞENYILDIZ MATBAACILIK
San. ve Tic. Ltd. Şti
Gümüşsuyu Caddesi
Işık Sanayi Sitesi
No: 19/C 102
Topkapı-İstanbul
Tel: 0.212 483 47 91 (Pbx)

Yönetim Yeri
Divanyolu Cad. No: 14 34122
Sultanahmet-İstanbul
Tel: 0.212 527 50 32 – 526 16 15
Faks: 0.212 513 77 49
www.turkedebiyati.com.tr
tedev30@gmail.com
tedev@turkedebiyati.com.tr

Yazışma Adresi
PK 2, Sirkeci / İstanbul

Türk Edebiyatı

Aylık Fikir ve Sanat Dergisi
Kasım 2017 / Sayı 529

ALİ AKBAŞ

ÖZEL SAYI

ABONE ŞARTLARI

Yurtiçi-Yıllık: 110 TL

Öğretmen-Öğrenci: 95 TL

Yurtdışı-Yıllık: 50 EURO

Yıllık/Kurum: 180 TL

6 aylık abone bedeli yıllık ücretin yarısıdır.

Türk Edebiyatı Vakfı Posta Çeki: 124540

Vakıflar Bankası Beyazıt Şubesi - İstanbul:
IBAN TR 63 0001 5001 5800 7268 2473 17

T.C. Ziraat Bankası Cağaloğlu Şubesi - İstanbul:
IBAN TR 98 0001 0008 8929 0335 5350 01

Yurtdışındaki okuyucularımız abone bedellerini

T.C. Ziraat Bankası İstanbul Cağaloğlu Şubesi,

Türk Edebiyatı Vakfı İktisadi İşletmesi,

Şube Kodu: 889 - IBAN TR 44 0001 0008 8929 0335 5350 03
numaralı Avro hesabına yatırabilirler.

Dergiye yazılar elektronik posta yoluyla gönderilir.
Yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir.
Yayın Kurulu dergiye girecek yazılarda gerekli görüldüğü
düzeltme ve değişiklikleri yapabilir.

Türk Edebiyatı dergisinde yayımlanan yazı,
şir ve fotoğraflar izin alınmadan iktibas edilemez.
Derginin bütün sayılarında yer alan yazı ve şiirlerin dijital
ortamda yayımlanma hakkı Türk Edebiyatı'na aittir.

Yayın Türü: Yörel Süreli
Yayın Kodu: ISSN 1302 1893

4
ŞİİR DEMETİ
HARRAN GÖKLERİ
BEN GÖRDÜM
DEĞİRMEDE GECE
COLPAN
ÇİÇEKLER VE KUŞLAR
MASAL CAĞI
MÜ'MİNE HATUN'A GAZEL
ARAL'A AĞIT
Ali Akbaş

10
LİRİZM, ŞİİRİN RUHUDUR BENÇE;
ATTIR, KANATTIR (röportaj)
Konuşan: A. Cihat Beritli

16
KORKUT AKBAŞ'TAN ALİ AKBAŞ'A
Ahmet B. Ercilasun

22
ALİ ABİ
Bayram Bilge Tokel

26
GÖYGÖL (şiiir)
Ali Akbaş

28
GÖYGÖL ŞİİRİNDE, SUYUN
VE ALİ AKBAŞ'IN BELLEĞİNDEKİ
KADİM TÜRK TARİHİ
Nesrin T. Karaca

34
ALİ AKBAŞ'IN ŞİİRİNDE
ŞİİR BAŞINA DÜŞEN KUŞ SAYISI
Namık Açıkgöz

37
SÖĞÜT VE SERÇE
Ali Akbaş

40
MİLLİDEN EVRENSELE ALİ AKBAŞ
Hüseyin Özbay

48
MİLLET VE MEDENİYETİMİZİN
İNCİLERİ YA DA ALİ AKBAŞ'IN ŞİİRİ
Yakup Ömeroglu

52
HÜZNE GİDEN TRENLER:
ALİ AKBAŞ'IN "GÖÇ" ŞİİRİ
Fahri Kaplan

53
GÖÇ (şiiir)
Ali Akbaş

56
ALİ AKBAŞ'TA MODERNLİK VE GELENEK
Bahtiyar Aslan

62
ALİ AKBAŞ'IN
MAL VARLIĞI
Özcan Ünlü

64
ALİ AKBAŞ,
ŞİİRİ VE BEN
Mariya Laontic

68
SÖNMEZ KOR
Tahir Kahhar

70
USTALIĞI GİBİ İTİBARI VAR,
İTİBARI GİBİ USTALIĞI
Todur Zenet

72
ALBÜMDEN

KITAPLIK

77
HALİDE EDİP ADIVAR-HALKA DOĞRU
Enver Aykol
İNGİLİZ VE AMERİKAN
EDEBİYATINDA KISA ÖYKÜNÜN
BÜYÜK USTALARI
Ferahfeza
YÜZYILLIK HİKÂYE
Fatih Erbaş
HAMDULLAH SUPHİ VE GAGAUZLAR
Fatih Akman
KÜÇÜK BALIK KALESİ
Sara Yalçındağ
PAYITAHT İSTANBUL
Erhan Genç

AJANDA

80
DEVLET TİYATROLARINDAN
GÜZEL BİR ATAĞ: BAYRAK (tiyatro)
Mehmet Konuk
ÇİNGÖZ RECAİ:
BİR EFSANENİN DÖNÜŞÜ (sinema)
Abdullah Cengiz
15. İSTANBUL BİENALİ'NİN KONUSU:
İYİ BİR KOMŞU (sergi)
Tuğçe Meç
NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ (ödül)
NECİP FAZIL EDEBİYAT ÖDÜLLERİ (ödül)
FEYZİ HALICI (vefat)
NECDET YAŞAR (vefat)

ALİ AKBAŞ, ŞİİRİ VE BEN

Mariya Leontik

Gotse Delçev Üniversitesi Türk Dil ve Edebiyatı Bölümü

marija.leontik@ugd.edu.mk

Dalay Lama'ya göre: “Memnun olma durumu mutluluğun anahtarıdır. Sağlık, varlık ve yoldaşlarla dostlar mutluluğun üç etkenidir.”¹ Sağlık ve yoldaşlar (büyük baba, büyük anne, baba, anne, eş, çocuklar, akrabalar) en çok kadere bağlı, varlık bizim emeğimize ve hayat görüşümüze, dostlar ise bizim seçeneğimize. Ben Türkiye'deki olan dostlarla kendimi çok zengin hissediyorum. Türkiye dediğim zaman ilk önce Türkiye'de yaşayan dostlarım ve onların aileleri aklıma geliyor. Türkiye'de yaşayan dostlarım arasında şairimiz Ali Akbaş ve onun ailesidir. Her dostluk kendisi için ayrı bir masal olduğuna göre şairimiz Ali Akbaş'la da dostluğum ilginç bir masaldır. Şairimizi ilk önce eserleriyle, ondan sonra şahsen tanıdım. Bu sebeple bu güzel dostluk iki aşamada gelişti.

Şairimiz Ali Akbaş'ı Şiir Yoluyla Tanıma

Normal insanlar belki diğer insanları eser aracılığıyla tanımaya mecbur kalmıyorlar fakat biz, çeviriyle uğraşanlar çoğu kez böyle bir durumla karşılaşırız. Türk şairlerinin çoğunu (Nazım Hikmet, Cahit Külebi, Atilla İlhan, Sezai Karakoç vs.) şahsen tanımadan Makedoncaya çevirdim. Fakat çeviriye başlamadan önce onların şiirlerini defalarca okudum ve hayatları hakkında bilgi edinmeye özen gösterdim. Makedonya'da şairler hakkında sadece temel bilgi edinebildiğim için bu bana şairleri tanımam için yeterli olmuyordu. Böylece ister istemez şairleri şiir yoluyla tanımaya mecbur kalıyordum. Her şiir, şairin kişiliğini, hayat görüşünü, yaşadıklarını, duygularını, hayallerini ve estetik zevkini yansıtır. Şiirlerini çevirdiğim şairlerin hayatı hakkında sonradan yeterli bilgi edindiğimde çoğu kez hayalimde onları doğru “tanıdığımı” anladım. Gözleri görmeyen kişilerin diğer duygularını fazla geliştirmeye mecbur kaldığımızı biliyoruz. Biz, Türkiye'den ve Türk şairlerinden uzak yaşayan ve çalışan çevirmenler de şairleri tanımadan, görmeden, mısralar arasında okumayı ve hayallerimizi geliştirmeye mecbur kalıyoruz. Doğal olarak onlardan bazılarını tanıma fırsatımız olunca, gerçek şair hayalimizdeki şaire uyuyorsa sevinç büyüktür. Ali Akbaş'ı hem şiir yoluyla, hem de onun dostu ve benim öğretmenim ve meslektaşım olan Hüseyin Özbay'ın sohbetlerinden tanıma fırsatım oldu. Bunu Ali Akbaş'ın “Kuş Sofrası” adlı Türkçe – Makedonca kitabının son sözünde de

¹ Lama Dalaj. (2008). *Kniga na mudrosta*. Magor – Skopje, 28.

yazdım: “Eğer Hüseyin Özbay hocam, bir dost ve bir meslektaş olarak hayatıma girmeseydi herhalde Ali Bey’i ve şiirlerini tanıma fırsatım olmayacaktı...”² Hüseyin Özbay, Aziz Kiril ve Metodiy Üniversitesi Blaje Koneski Filoloji Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde çalışıyordu. Derslerinde Türk edebiyatından en güzel örneklerini seçerdi. Bir derste bizlere Ali Akbaş’ın “Kuş Sofrası” adlı şiir kitabından “Üç Gümüş Tüy” şiirini okudu. Kitaba da şiire de hayran oldum. Bu sebeple şiiri defterime yazdım ve şu kıtaları aylarca okudum:

*Mevsim bahar
Hava lodos
Sular sarhoştı
Kıyıyı dövüyordu dalgalar
O gün iki kuş
Bir kumsalda buluştular
Bir martı
Bir kartal*

*Ak paktı martı
Köpükten yaratılmıştı
Kartal kapkaraydı
Kayalardan kopmuştu
Yalçın kayalardan
Şaşıp kaldılar
Bir martı
Bir kartal*

*Maviydi kıyı
Kubbeler semâviydi
Martı güzel,
Kartal yabaniydi
Uçtular
Kubbeler – kemerler arasından
Bir martı
Bir kartal*

*Ama bir gurup vakti
Alev aldı sular
Kanatları tutuştu kuşların
Kartal dağlara kaçtı
Martı denize daldı*

² Akbaş Ali. Акбаш Али. (2008). *Kuş Sofrası. Птичја софра*. Топер – Скопје, 128.

Kumsalda üç tüy kaldı

Üç gümüş tüy

Bu böyle bir masaldı

Bir martı

Bir kartal

(“Üç Gümüş Tüy”)

Birkaç ay sonra Hüseyin Bey Türkiye’ye gitti ve Ali Akbaş’tan bana “Kuş Sofrası” adlı şiir kitabını armağan olarak getirdi. Şair şahsen tanımadığı bir genç hanıma çok güzel bir armağan göndermişti. Bu kitabı defalarca okudum ve bir gün şiir çevirisine başladım. Şiirleri tam benim sevdiğim gibi lirikti. Her şiirinden ahenk, renk ve koku yayılıyordu. Aynı yılda, 1998’de, sıcak bir ağustos gününde Hüseyin Bey telefonla seslendi ve Ali Bey’in şiir çevirilerini getirmeme rica etti. O gece Ali Akbaş’la tanışacağımı biliyordum.

Şairimiz Ali Akbaş’ı Şahsen Tanıma

Ali Akbaş’ı şahsen tanıyana kadar onu şiirleriyle tanımalıydım. Onu şahsen tanıdığımda sanki hayat boyu onu tanıyormuşum gibi kendimi hissettim. Evine gittiğimde ise evine ve ailesine sanki yıllarca misafiriğe gidiyormuşum gibi bir duyguya kapıldım. Şiir yoluyla tanıdığım şair ve gerçek şair uyum içindeydi. Bu intibayı kitapta şöyle anlatmışım: “Nedense bazı insanlarla tanıştığımız zaman kendilerini sanki hayatınız boyunca tanımışınız gibi yakın hissediyorsunuz. Ali Bey ise şiirlerinde olduğu gibi sohbetlerinde de ‘ağzından bal akan’ bir şairdir. Birkaç ay önce gönderdiği kitap da yanımdaydı ve ben imzalamasını rica ettim. Ali Bey, o dört ağustos gecesinde “Kuş Sofrası”nın ilk sayfasına en güzel ithaflardan birisini yazmıştı: *Nesil ve medeniyet farkına rağmen ruh akrabam olan Mariya Hanım kızıma en iyi dileklerle, teşekkürlerle.* Fakat nedense onunla konuşurken bu nesil ve medeniyet farkını hiç hissetmiyorsunuz, sanki bir anda ortalıktan kayboluyorlar.” O gece Ali Bey’in şiirleri ve o şiirlerin çevirisi hakkında konuştuk. Ali Bey, Hüseyin Bey’in misafiriydi ve Makedonya’ya ilk defa geliyordu. Bu dönemde şiir çevirisi üzerinde çalışarak onu tanıma ve danışma fırsatım oldu. O, Türkiye’ye döndükten sonra “Kuş Sofrası”nda bulunan şiirlerin çevirisine devam ettim. Bir yıl yoğun çalıştıktan sonra şiir çevirilerim tamamlandı. Kitap son halini alana kadar Ali Akbaş’la birçok danışma yaptım. Kitap tamamlanınca ben de kendime inanamıyordum. Kitabın her aşaması benim için yoğun, öğreticiydi, farklı anlamı ve önemi vardı. İlk yayın 2000 yılında, ikinci genişletilmiş yayın ise 2008 yılında gerçekleşti. Her öğrencim kitabı eline alınca ona hayran oldu. Bir öğrencim ise şiirleri akşamleyin kızına okurmuş. Petar adlı yeğenim ise ilköğretimdeyken ben bilmeden “Kuş Sofrası”ndan birkaç şiir ezberlemişti. Öğrenciler için hazırlanmış olan bu kitabın kaderini artık tahmin etmek zor oluyor fakat dersane dışında küçük çocuklara ulaştığına ve ilgilerini çektiğine sevindim. Zaten hangi çocuk ve anne bu şiire hayran olmaz:

*Anneciğim
Düşümde bir kuşmuşum
Kucağından uçmuşum.*

*Anneciğim
Düşümde bir mektupmuşum
Gideceğim yeri unutmuşum.*

*Anneciğim
Aç beni, oku beni
Basmadan uyku beni.*

*Anneciğim
Allah ne kadar yakın
Konuştum duydu beni.*

*Anneciğim
Yollar beni çağırır
Kuşlar beni
Rüzgâr beni
Uyku beni
Su beni.*

(“Uykuya Doğru”)

Ali Akbaş'ın şiirlerinin ileride de farklı nesilleri bir araya getireceğine eminim. Aslında “Kuş Sofrası”nda hem çocukların, hem de büyüklerin okuyabilecekleri lirik şiirler vardır. Gönülden diğer eserlerini de bir an önce yayımlanmasını dilerim.

Ali Akbaş'la Skopye'de (Üsküp) ve Ankara'da birçok kez görüşme fırsatım oldu. Ankara'ya gittiğimde, orada oturan bütün öğretmen, yazar ve dostlarımı ararım ve görüşürüm. Bunların arasında şairimiz Ali Akbaş ve ailesi de vardır. Çünkü dostluk göğü süsleyen bir yıldızdır fakat sönmemesi için onu korumak gerek.

2000 yılında “Kuş Sofrası”nın ilk baskısı Makedoncada “Птичја софра” olarak Detska Radost Yayınevinde gerçekleşti. Böylece Ali Akbaş’ın şiir kitabı ilk kez yurt dışında başka bir dile çevrilip yayımlandı.

2008 yılında “Kuş Sofrası”nın genişletilmiş, iki dilli, Türkçe-Makedonca ikinci baskısı TOPER Yayınevinde gerçekleşti